

REFERAT Klima og Miljøudvalget d. 24-11-2025

Mødedato Mandag d. 24. november 2025 kl. 17:00

Mødested Mødelokale 160, Rådhuset, Rådhusvej 8, 4180 Sorø

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Meddelelser.....	4
Orientering om status på revision af klimahandleplanen.....	5
Brug af Naturpuljen i 2025 og puljens anvendelse fremadrettet.....	8
Underskriftsark.....	11

Punkt 121: Godkendelse af dagsorden

00.01.00-G01-7-22

Sagens gang

Klima og Miljøudvalget.

Indstilling

Fagcenter Teknik, Miljø og Drift indstiller, at:

1. Dagsordenen godkendes.

Beslutning

Godkendt.

Punkt 122: Meddelelser

00.01.00-G01-8-22

Kort Resume

Meddelelser og informationer fra udvalgsmedlemmer og centre gives på mødet til udvalgets orientering.

Sagens gang

Klima og Miljøudvalget.

Indstilling

Fagcenter Teknik, Miljø og Drift indstiller, at:

1. Meddelelser tages til efterretning.

Beslutning

Taget til efterretning.

Punkt 123: Orientering om status på revision af klimahandleplanen

01.30.10-A00-1-25

Kort Resume

Denne sag giver status på revision af klimaplanen og præsenterer en opdateret Energi- og CO2-opgørelse for Sorø Kommune som geografisk område (2023), samt et business-as-usual scenarienotat, der viser den forventede udvikling i CO2-udledningen fra 2023 til 2050. Desuden orienteres om en revideret tidsplan for revisionsprocessen.

Sagens gang

Klima og Miljøudvalget - Natur, Teknik og Planudvalget – Økonomiudvalget – Kommunalbestyrelsen.

Indstilling

Administrationen indstiller, at

- 1. Orientering om opdateret Energi- og CO2-opgørelse og business-as-usual scenarienotat for Sorø Kommune tages til efterretning.
- 2. Revideret tids- og procesplan for revision af klimahandleplanen i 2025-2026 tages til efterretning.

Beslutning

Punkt 1 og 2 taget til efterretning.

Beskrivelse af sagen

Energi- og CO2-opgørelse for Sorø Kommune som geografisk område (2023):

Som led i revision af Sorø Kommunens klimahandleplan er der udarbejdet en opdateret Energi- og CO2-opgørelse for Sorø Kommune ved konsulentfirmaet Viegand Maagøe, som også bistod Sorø Kommune ved udarbejdelse af den første klimahandleplan i 2022.

Opgørelsen viser at Sorø Kommune har opnået markante CO2-reduktioner fra 2018 til 2023. De store ændringer skyldes til dels væsentlige klimatiltag og grønne markedstendenser herunder etablering af Sorø Bioenergi i 2021, elektrificeringen af transportsektoren og en nedgang i antallet af husdyr og lavbundsjord i kommunen. Ændringerne skyldes dog også regnskabstekniske- og metodemæssige årsager.

Overordnet er den samlede udledning for Sorø Kommune som geografisk område opgjort til 193.311 ton CO2 i 2023. Det svarer til en udledning på 6,35 ton CO2 per indbygger i kommunen. Til sammenligning var den nationale udledning per indbygger i 2023 6,5 ton CO2.

22 % af udledningerne kommer fra energisektoren, mens transportsektoren står for 39 %, og landbrug og arealanvendelse udgør 37 % af udledningen. Affaldsdeponi og biogas og kemiske processer står for hver 1 % af udledningen og spildevandssektoren står for 0,2 %.

Som det fremgår af nedenstående tabel, er CO2-udledningen for Sorø Kommune, som geografisk område, faldet fra 319.094 ton i 2018 til 193.311 ton i 2023. Målt i CO2 per indbygger var udledning i 2018 10,76 tons CO2, mens den er faldet til 6,35 tons per indbygger i 2023.

Tabel 1 Udledning for Sorø Kommune, som geografisk område, fordelt på sektorer i 2018 og 2023:

Type	CO2-udledning (ton) 2018 Baseline	CO2-udledning (ton) 2023 RS 4.1.3
Energi	91.843	42.920
Transport	83.505	74.366

Landbrug og arealanvendelse	136.868	71.678
Affaldsdeponi og Biogas	2.876	2.052
Kemiske processer	3.819	1.866
Spildevand	182	431
Samlet	319.094	193.311

Business-as-usual scenarienotat:

Konsulentfirmaet Viegand Maagøe har ligeledes udarbejdet et business-as-usual scenarienotat (BAU-notat) for Sorø Kommune, som viser udviklingen i CO₂-udledningen fra 2023 til 2050 med afsæt i allerede besluttede nationale og kommunale initiativer.

Sorø Kommunes overordnede mål i den nuværende klimahandleplan er at være CO₂-neutral i 2050 med et delmål om 70 % reduktion i 2030 i forhold til 1990. For at kortlægge hvor langt vi er fra disse mål, er der udarbejdet en fremskrivning af udledningen i Sorø Kommune, hvis vi i kommunen ikke implementerer nye tiltag til at reducere CO₂-udledningen frem mod 2050 – et såkaldt BAU scenarie. BAU indeholder således udelukkende allerede besluttede nationale og kommunale tiltag frem til 2050.

Overordnet viser BAU-scenariet at Sorø Kommune vil reducere CO₂-udledningen med 67 % i 2030 (i forhold til 1990), og dermed vil være tæt på målet om en 70 % reduktion i 2030.

Tabel 2 CO₂-udledning i ton i BAU holdt op mod målsætningerne:

	BAU	Mål	Manko
2030	133.767	120.114	13.653
2050	94.488	0	94.488

Tabel 2 viser udviklingen i CO₂-udledningen målt i ton CO₂ i BAU sammenlignet med målene om 70 % reduktion i 2030 i forhold til 1990, samt CO₂-neutralitet i 2050. Dette er fremskrevet, således at Sorø Kommune i 2030 vil have en CO₂-udledning på 133.767 ton CO₂. Dette efterlader en manglende reduktion (manko) på 13.653 ton CO₂ i forhold til målet om en 70 % reduktion i 2030. BAU-scenariet viser derudover at der en manglende reduktion (manko) på 94.488 ton CO₂ i 2050.

Tabel 3 CO₂-udledning i ton fordelt på sektorer i BAU fra 2023-2050:

Sektor	2023	2030	2035	2050
Energi	42.512	13.367	10.108	8.485
Transport	74.148	45.726	29.156	7.061
Landbrug og arealanvendelse	71.678	71.132	72.565	76.532
Affaldsdeponi og Biogas	2.052	1.795	1.641	1.436
Kemiske processer	1.866	1.299	835	525

Spildevand	431	447	447	447
Samlet	193.311	133.767	114.752	94.488

Tabel 3 viser udvikling i udledningen fra 2023-2050 fordelt på sektorer. Fra 2023 og frem mod 2030 falder CO₂-udledningen fra energisektoren med 69 % og 80 % mod 2050. Transportsektoren falder samlet med 38 % mod 2030 og 90 % mod 2050. Udledningen fra landbrug og arealanvendelse forventes at falde med 1 % frem mod 2030, hvorefter den stiger med 7 % mod 2050, da Grøn Trepert ikke er indregnet i BAU.

Business-as-usual scenariet er vedlagt som bilag 2.

Tids- og procesplan for revision af klimahandleplanen for Sorø Kommune:

Klima og Miljøudvalget er på udvalgsmøde den 19. maj 2025 blevet orienteret om en tids- og procesplan for revision af klimaplanen, der forløber over 2025 og 2026. Tids- og procesplan er blevet opdateret og fremgår af bilag 3.

Nærværende sagsfremstilling har til formål at orientere det afgående udvalg om status på revision af klimaplanen. I det nye år vil nye udvalg blive klædt på til det videre arbejde med at revidere klimaplanen og vil få en præsentation af baseline og BAU-notatet samt en opdateret tids- og procesplan.

Kobling til Vision 2026

Revision af klimahandleplanen er tæt koblet til visionens tema 4: Sammen om styrket klimaindsats og biodiversitet.

Bilag

Bilag 1 - Energi og CO₂-opgørelse for Sorø Kommune som geografisk område

Bilag 2 - BAU Baggrundsnotat - Sorø

Bilag 3 - revideret tids- og procesplan for revision af klimaplanen

Punkt 124: Brug af Naturpuljen i 2025 og puljens anvendelse fremadrettet

04.00.00-A00-5-25

Kort Resume

I 2024 og 2025 har der været afsat ekstra budget til naturområdet. Midlerne støtter op om biodiversitetsformål i Sorø Kommune, med fokus på at skabe flere naturområder og levesteder for de vilde dyr og planter i byen og på landet. Administrationen har opnået ny naturviden og formidlet om natur i Sorø Kommune. Uddeling af en Naturpulje til borgernes egne projekter har været vældigt populært og med høj gennemførselsrate. Administrationen anbefaler derfor, at de 0,4 mio.kr., som fremadrettet er afsat årligt i budgettet udmøntes i en borgerrettet Naturpulje, der støttes op med en kommunal naturformidlingsindsats.

Sagens gang

Klima og Miljøudvalget - Natur, Teknik og Planudvalget.

Indstilling

Administrationen indstiller, at

1. Orientering om hvad midlerne er brugt til i 2024 og 2025 tages til efterretning,
2. De afsatte midler i Natur- og Biodiversitetspuljen anvendes i årene fremover til en Naturpulje, som administrationen uddeler hver år til borgerdrevne projekter med biodiversitetsformål.

Beslutning

Punkt 1 taget til efterretning.

Punkt 2 godkendt.

Beskrivelse af sagen

De seneste to år har der politisk været afsat ekstra budget til natur og biodiversitet, dels et anlægsbudget på henholdsvis 0,4 mio.kr. i 2024 og 0,8 mio. kr. i 2025 (Naturpulje), og dels et driftsbudget på 0,4 mio.kr. årligt (Natur- og Biodiversitetspuljen). Natur- og Biodiversitetspuljen er fra 2025 blevet en fast budgetpost fremadrettet. De ekstra budgetmidler er samlet kaldet for Naturpuljen (og årstal) ved kommunikation ud på kommunens hjemmeside og ved uddeling af støtte til borgernes projekter.

Administrationen fremlagde i foråret 2024 et katalog over projektforslag (bilag 1), som skulle tilgodese en bred vifte af natur- og biodiversitetstiltag. Kataloget blev tilrettet i dialog med Klima og Miljøudvalget, hvis anbefaling til disponeringen af midler i perioden 2024-27 blev godkendt af Natur, Teknik og Planudvalget i marts 2024, punkt 363. Orientering om brug af Naturpuljen i 2024 blev fremlagt for Natur, Teknik og Planudvalget i juni 2025, punkt 566.

Nedenfor gives en status på administrationens disponeringer i 2025 baseret på erfaringer fra 2024, samt anbefalinger til disponering af Natur- og Biodiversitetspuljen fremadrettet. Da budgettet for 2025 endnu ikke er afsluttet, så indeholder sagen ikke en økonomisk redegørelse.

Status på disponeringer i 2025 i forhold til kataloget (bilag 1):

- Indsats A omfatter tilskud til Ung Sorøs deltagelse i Naturfagsmaraton. Tilskuddet fortsætter til 2026 med.
- Indsats B blev afsluttet i 2024, og omfattede et tilskud til nytteindsatsen.
- Indsats C omfatter opkøb af naturarealer, med fokus på de store potentialer for naturudvikling i kommunens mange råstofgrave. Arealopkøb viste sig dog at være vanskeligt og dyrt. Så i 2024 blev puljen brugt til et naturprojekt, og her i 2025 har vi valgt at uddele flere midler til borgernes projekter (indsats D og E).
- Indsats D omfatter naturprojekter i byrummet med fokus på naturformidling. Halvdelen af midlerne er prioriteret til borgerdrevne projekter, som primært foregår i institutioner, skoler, foreninger og boligselskaber. Både i 2024 og 2025 har der været god søgning til Naturpuljen i byen. Pr. 1. november 2025 er der gennemført 15 projekter, og 9

projekter afventer. Den anden halvdel er gået til projekter på kommunale arealer og til formidling af naturen i byen. På de kommunale arealer har der begge år været sået blomsterblandinger i rundkørslerne, og anlagt fem inspirationsområder med tips til en vildere og mere naturnær have. I 2025 er der lavet formidling om bytræers betydning for klima, natur og bymiljøet, med tavler på fire forskellige arter af træer på hver af kommunens folkeskoler og en træ-safari i Sorø bymidte (lanceret på Holberg Folkemødet). Kongskilde Naturcenter har i 2025 igangsat et forløb om træer til skolerne.

- Indsats E omfatter naturprojekter på privatejede arealer i det åbne land. Naturpuljen på landet har fokus på pleje af eksisterende naturarealer og etablering af nye naturområder, som gavner kommunens sjældne arter som hasselmus og strandtudse. Begge år har der været god søgning på puljen. Naturprojekterne omfatter gravning af nye søer, plantning af hegn af hjemmehørende busk- og træarter og rydninger af ældre råstofgrave. Pr. 1. november 2025 er der gennemført 15 projekter, og 4 projekter afventer.
- Indsats F blev afsat til naturviden. I 2024 blev igangsat en flagermuskortlægning af Sorø Kommunes geografi, som færdiggøres her i 2025.

Eksempler på projekter under Naturpuljen 2024-2025 er vist i bilag 2.

Anbefalinger til disponering af midler i 2026 og fremadrettet:

Administrationen anbefaler, at 0,35 mio. kr. af de afsatte 0,4 mio.kr. i Natur- og Biodiversitetspuljen i årene fremover uddeles gennem en naturpulje til borgernes egne biodiversitetsprojekter. Dels er viden om en lokal naturpulje blevet spredt ud i alle krogene af kommunen, dels vidner den gode søgning på midlerne og høje grad af gennemførelse af projekter om, at der er et engagement til at skaber mere natur både i byen og på landet.

Biodiversitet er i fokus ved udvælgelse af projekter, men vi oplever, at der især i byerne er brug for hjælp til konkretisering af projekterne, for bedst muligt resultat. Uddeling af en naturpulje kan derfor med fordel suppleres med naturformidling på de kommunale arealer, da det tilgodeser flest mulige borgere og brugergrupper. Administrationen anbefaler, at naturpuljen fordeles med hovedvægt på projekter i landzonen, da det bidrager til mest biodiversitet for pengene.

De sidste 0,05 mio. kr. anbefales anvendt til oplysning og inspiration om naturen på de kommunale arealer, da det tilgodeser flest mulige borgere og brugergrupper. I 2026 afsættes 0,03 mio.kr. som aftalt til tilskud til Naturfagsmaraton. Skulle naturpuljen ikke blive opbrugt, så kan de resterende midler indgå i andre biodiversitetsfremmende projekter, som administrationen måtte igangsætte.

Økonomiske og andre væsentlige konsekvenser

Samlede økonomiske konsekvenser (1.000 kr.):

Med denne sag indstilles, at de allerede afsatte midler til Natur- og Biodiversitetspuljen på 0,4 mio. kr. anvendes til Naturpulje samt til kommunikation og formidling om naturen på de kommunale arealer. Sagen har ingen kassepåvirkning, idet der er tale om en udmøntning af allerede afsatte midler under Natur, Teknik og Planudvalget (NTPU).

	Udvalg	Politik-område	2026	2027	2028	2029
Bevilling*						
Naturpulje	NTPU		350	350	350	350
Naturformidling	NTPU		20	50	50	50
Naturfagsmaraton	NTPU		30	0	0	0
Bevilling i alt			400	400	400	400
Finansiering						

Natur- og Biodiversitetspuljen	NTPU		-400	-400	-400	-400
--------------------------------	------	--	------	------	------	------

Note "+" = merudgift/mindreindtægt og "-" = mindreudgift/merindtægt

Bilag

Bilag 2 Eksempler på aktiviteter for Naturpuljen 2024-25

Bilag 1 KMU Projektforslag til brug af naturpuljer

Punkt 125: Underskriftsark

00.01.00-G01-9-22

Kort Resume

Punkt til godkendelse af referat.

Beslutning

Godkendt.